

58.

A BUDAPESTI FERENCZ JÓZSEF
ORSZÁGOS
RABBIKÉPZŐ-INTÉZET

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1934/35. TANÉVRŐL.

BUDAPEST, 1935.

KIADJA AZ INTÉZET IGAZGATÓSÁGA
VIII. Rökk Szilárd-utca 26. Telefon 453-47.

7673

58.

A BUDAPESTI FERENCZ JÓZSEF
ORSZÁGOS
RABBIKÉPZŐ-INTÉZET

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1934/35. TANÉVRŐL.

AH726

BUDAPEST, 1935.

KIADJA AZ INTÉZET IGAZGATÓSÁGA

VIII. Röck Szilárd-utca 26. Telefon 453-47.

OR - ZSÉ
Könyvtára

Neuwald Illés Utódai könyvnyomda, Budapest, VIII., Üllői-ut 48.

Országos Rabbiképz - Zsidó Egyetem Könyvtára

Iskolánk multja.

A magyar országgyűlés alsó táblája már 1844 szeptember 27-én elhatározta egy központi rabbiképző intézet felállítását.* E határozathoz a főrendek is hozzájárultak. Az intézet felállításának a kérdése akkor oldódott meg, amikor a fenntartáshoz szükséges pénz együtt volt. A szabadságharc leveretése után Haynau a magyar zsidókra a szabadságharcban való részvételükért 2,300.000 forintnyi hadisarcot vetett ki. E hadisarcot 1850-ben I. Ferenc József elengedte ugyan, de kötelezte a magyar zsidókat, hogy 1 millió forintot fizessenek egy alapra. Ennek az alapnak az volt a rendeltetése, hogy belőle, amelyet osztatlanul, mint állami alapot, kezeltek, a magyarországi zsidó iskolaügyet rendezzék. A király őfelsége 1873-ban elrendelte, hogy a közben cca 2 millió forintra felszaporodott alapból országos rabbiképző intézetet állítsanak fel. Az épület Kolbenheyer építész tervei szerint a Rökk Szilárd-uca és Bérkocsis-uca sarkán lévő telken 1877-ben elkészült. Az ünnepélyes megnyitás október hó 4-én Tisza Kálmán miniszterelnöknek, Trefort Ágoston miniszternek, a főrendiház és képviselőház elnökének, a hazai és külföldi theológiai főiskolák képviselőinek jelenlétében folyt le. Ugyanezen év november 15-én I. Ferenc József király a már működésben lévő iskolát magas látogatásával tüntette ki.

Az első évben az alsó tanfolyamnak I. és II. osztálya (25 tanulóval) és a felső tanfolyam I. évfolyama nyílt meg (6 hallgatóval). Azóta az iskola 1919 májusáig megszakítás nélkül ebben az épületben működött. A tanácsköztársaság idején az akkori népbiztosság az iskolát megszüntette. Minthogy azonban a tanácsköztársaság még az év augusztusában megszűnt, szeptemberben újra folytathatta az iskola működését.

Az intézet elszéledt növendékei teljes bizonytalanságban voltak az intézet jövőjét illetően. Jelentékeny részük megszállt területről való volt és így 1919 szeptemberében mindössze 21 tanuló és 5 hallgató iratkozott be. Azóta, amint a benépesülést mutató táblázatból kitűnik, a növendékek száma állandóan emelkedett és az utóbbi években átlag 55 tanuló és 35 hallgató látogatta az intézetet.

Az intézet eddigi igazgatói: Bloch Mózes (1877—1907), Dr. Bacher Vilmos (1907—1913), Dr. Blau Lajos (1913—1931) és Dr. Guttmann Mihály (1933).

* 1833-44. m. országgyűlések Irásai IV. kötet 302. s. a.

Tanárai: Ábrahámsohn Manó, Balog Ármin, Dr. Bánóczi József, Dr. Barta Mór, Bein Károly, Dr. Bloch Henrik, Bloch Mózes, Brill S. Löw, Dr. Cseh Arnold, Dr. Csetényi Imre, Dr. Déri Zsigmond, Dückstein Zoltán, Dr. Dercsényi Móric, Deutsch Henrik, Endrei Gerson, Dr. Edelstein Bertalan, Erényi Elemér, Feldmann Mózes, Dr. Fischer Gyula, Dr. Fodor Henrik, Friedmann Bernát, Dr. Gedő Simon, Dr. Goldziher Ignác, Gráf András, Dr. Guttmann Henrik, Dr. Guttmann Mihály, Hausbrunner Vilmos, Dr. Heller Bernát, Dr. Hevesi Simon, Dr. Hoffer Ármin, Holics Ödön, Kallós Ede, Dr. Kaufmann Dávid, Kertész Dezső, Kertész Ármin, Dr. Klein Miksa, Dr. Kohlbach Bertalan, Dr. Kohn Sámuel, Kont Gyula, Lazarus Adolf, Dr. Löwinger Sámuel, Dr. Medvei Elemér, Perényi Tivadar, Radó Antal, Rados Gyula, Dr. Reich Lajos, Róna Ármin, Selényi Pál, Schill Salamon, Dr. Sós Ernő, Stroke Henrik, Szántó Ármin, Szende Sándor, Dr. Venetianer Lajos, Dr. Waldapfel Imre, Dr. Waldapfel József, Dr. Weisz Miksa, Wirth Kálmán.

Az intézet történetét megírták:

1. Bánóczi József: Az Országos Rabbiképző Intézet első évtizedének története 1887.
2. Schill Salamon: A Budapesti Országos Rabbiképző Intézet története 1896.
3. Blau Lajos: Adalékok a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet történetéhez 1917.
4. Dr. Blau Lajos és Dr. Klein Miksa: Emlékkönyv a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet 50 éves jubileumára I. kötet 1927.

Intézetünk ez iskolai évben működésének 58-ik évét fejezte be.

Intézetünk az 1934—35. iskolaévben.

Megalakulás. A szeptember hó 2-án megtartott alakuló ülésen a tanári kar jegyzőnek Hausbrunner Vilmost, helyettesének Dr. Löwinger Sámuelt választotta meg; a tanári karnak a vezérlőbizottságban való képviselésével az igazgató mellett Dr. Waldapfel Józsefet bizta meg. Az Önképzőkör vezető tanári tisztjét Dr. Csetényi Imre vállalta. Az internátus vezetésével Dr. Löwinger Sámuelt bizta meg. A mensa ügyeinek vezetését Hausbrunner Vilmosra bizta. Könyvtárnoknak Dr. Löwinger Sámuelt választotta meg.

A javító és felvételi vizsgálatokat szeptember 2., 3. és 4-én tartottuk meg. A tanítás a tanév megkezdését elhalasztó miniszteri rendeletre és a közbeeső nagyünnepekre való tekintettel október 4-én kezdődött meg.

Üdvözlések. Üdvözlöttük Dr. Tóth István h. államtitkárt miniszteri osztályfőnökké való kinevezése alkalmából. Sándor Pál

képviselőt 75. születésnapján, Dr. Pintér Jenő tanker. kir. főigazgatót egyetemi ny. rendes tanár címmel való kitüntetése és Ginczler Hermann építész, az Écz Chajim választmányi tagját, kormánytanácsosi címmel való kitüntetése alkalmából.

Az állami főfelügyeleti jog gyakorlására a V. K. M. úr Ónagyméltósága 34.167/1934/V. sz. a. k. rendeletével Dr. Pintér Jenő tanker. kir. főigazgatót, mint miniszteri megbizottat küldte ki. A főigazgató úr helyettese november 30-án meglátogatta az intézetet, az ügyvezetést megvizsgálta és azt rendben találta. A főigazgató úr február hó 26-án látogatta meg iskolánkat. Minden osztályban legalább egy órai tanítást meghallgatott. Az értekezleten értékes utbaigazításokat adott és a tapasztaltakon teljes megalégedését fejezte ki.

Változások a tanári testületben. Dr. Guttmann Henrik volt landsbergi ker. rabbi az alsó tanfolyamban heti 10, a felsőben 5 óra, Dr. Kiss Arnold budai vezető főrabbi az alsó tanfolyamban 1, a felsőben 1 óra, Dr. Gráf András okl. középiskolai tanár az alsó tanfolyamban heti 11 óra tanítására kapott megbízást, mint óraadó tanár.

Az egészségi állapot általában kielégítő volt. Egyik növendékünk tüdőcsúcsshurut miatt magántanuló lett és 3 hónapot töltött az Iskola Szanatórium Egyesület szentgotthárdi intézetében. Egy másik tanuló ugyancsak tüdőcsúcsshurut miatt szintén magántanuló lett, egy harmadik pedig sarlach miatt több mint 2 hónapot volt kénytelen mulasztani. Tömeges megbetegedés volt a télen: spanyol náthában. Ez azonban nagyobb baj nélkül elég rövid idő alatt elmúlt.

Iskolai ünnepélyeket a Bacher Vilmos önképzőkör rendezésében jun. 21-én Madách Imre emlékére, április 6-án II. Rákóczi Ferenc halálának 200-ik évfordulóján, febr. 3-án Horatius F. születésének 2000-ik évfordulóján, a március 15-iki nemzeti ünnepen és május utolsó vasárnapján a Hősök emléknapján tartottunk.

Kirándulások. Nagyobb kirándulás ez évben sem volt. A II. osztály Erényi tanár vezetése alatt megtekintette az állatkertet, az I. osztály Dr. Graf vezetésével Aquincumot, a IV. oszt. Dr. Csech vezetésével a Rákóczi kiállítást. Az egész ifjúság lagbeomerkor a budai hegyekbe rándult ki Guttmann tanár vezetésével.

Érettségi vizsgálatok. Héber érettségi vizsgálatra jelentkezett az V. osztály 11 rendes, 1 magántanulója és 4 másutt érettségizett jelölt. Az írásbeli vizsgálaton a vezérlőbizottság elnökségétől kijelölt következő tételt kellett kidolgozni:

איך דנו נביאנו את אימות העולם ואת דברי ימיהם

A szóbeli vizsgálat máj. 12-én és 13-án volt Dr. Fischer Gyula vezérlőbizottsági tag elnöklésével. A vizsgálatot sikeresen megálotta 13 jelölt, 1 javítóra, 2 ismétlésre utasított.

A gimnáziumi tárgyakból május 16., 17., 19. és 20-án voltak az írásbeli vizsgálatok. Tételek voltak:

Magyar nyelv és irodalomból: a) Az önkényuralom képe Az új földesúrbán. b) Az elektromos áram hőhatása és annak gyakorlati alkalmazása.

Latin nyelv és irodalomból: Horatius: Epistola: II. r. 138—163.

Német nyelv és irodalomból: Német telepek Magyarországon.

Görög nyelv és irodalomból: Sophokles, Elektra 723—748.

A szóbeli vizsgálatot június 3-án és 4-én tartottuk meg. Elnök Dr. Pintér Jenő tanker. kir. főigazgató volt. Jelesen érett lett: 2, jól érett: 4, érett: 6. Görög kiegészítő vizsgálatot 2 jelölt tett jó eredménnyel.

A rabbivizsgálatok márc. hó 21-től márc. 29-ig folytak le. Házi dolgozatuk és zárthelyi írásbeli vizsgálatuk alapján szóbeli vizsgálatra bocsáttattak: Dr. Fábrián Tibor, Dr. László István, Dr. Kohn Zoltán, Dr. Rosenblum Manó, Dr. Salgó László, Dr. Wassermann Jenő, Dr. Wax Aladár és Dr. Weinberger Mózes.

A vizsgálóbizottság elnöke: Dr. Büchler Sándor egy. m. tanár, kezs helyi főrabbi; tagjai: Dr. Kiss Arnold budai vezető főrabbi, vezérlőbizottsági tag, Dr. Guttmann Mihály igazgató, Dr. Fischer Gyula, Dr. Hevesi Simon, Dr. Hoffer Ármin és Dr. Löwinger Sámuel tanárok voltak.

Az április 1-én megtartott avató-ünnepségen Dr. Büchler Sándor avató-beszéde után Dr. Guttmann Mihály igazgató avatta fel és áldotta meg a jelölteket. Ezeknek nevében Dr. Salgó László mondott köszönő beszédet.

Végzett növendékeink közül Dr. Rácz Zoltán lovasberényi rabbit az enyingi hitközség, Dr. Fisch Henriket a lovasberényi hitközség, Dr. Berg Józsefet az aszódi hitközség választotta rabbijának, Dr. Krémer Móricot a pécsi hitközség helyettes rabbijának, Dr. Reich Bélát a jászberényi hitközség rabbijává választotta meg. Dr. Berkovics Józsefet, Dr. Durchschlag Nándort, Dr. Mandel Miklóst, Dr. Rosenblum Manót és Dr. Salgó Lászlót körzeti titkárokká választották meg a Pesti Izr. Hitközségnél. Dr. Weinberger Mózes kolozsvári fő abbi lett. Dr. Herschkowitz Fábrián a Római Rabbiszeminárium internátusának vezetője és az intézet könyvtárosa lett.

Jutalmak. A közszolgálati alkalmazottak gyermekei részére létesített 100 P-ős jutalmat Fleischer Tibor III. o. t. A Dr. Bacher Vilmosné alapítvány kamatait Blaszc Andor hallg., a Dr. Mahler Ede és neje alapítványát Márton Benő hallg., a Bánóczi József jutalomdíjat Fried Dezső, a Lazarus Adolfét Funk Oszkár, a Gara Emil-félét Pessel János, a Herzog Ödön-félét Vogel Mayer, az 50 éves barátság-félét Herzog Sándor, a Lázár Lipót-félét Schindler József, a Hevesi Simon-félét Teichmann Jakab, a Klein Miksa-félét Moskovics Mihály kapta. A segítő egyesülettől 10 10 P-ős

jutalmat kapott: Braun Vilmos, Hajós György, Glück György, Schlesinger Miksa, Teszler Hermann, Spitz László, Neumann György, (gyorsírás), Fischer Zoltán.

Az Országos Középiskolai Gyorsíró versenyen Fischer Zoltán I. o. t. a 150-es fokon 135 pontszámot, Neumann György I. o. t. a 120-as fokon 70, a 100-as fokon 40 pontszámot ért el. Iskolai pontszám: 245.

A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet

Vezérlőbizottsága:

Elnök: **Székely Ferenc** udv. tanácsos.

Budapesti tagok:

Adler Gyula, a Pesti Chevra Kadisa diszelnöke.
 Dr. Dési Géza országgyűlési képviselő.
 Dr. Buday-Goldberger Leó felsőházi tag.
 Dr. Fischer Gyula pesti főrabbi.
 Dr. Hevesi Simon pesti vezető főrabbi.
 Dr. báró Kohner Adolf udv. tanácsos.
 Dr. Mahler Ede egyetemi ny. nyilvános rendes tanár.
 tiszasülyi Polnay Jenő, volt miniszter.
 Stern Samu, az Izr. Országos Irodájának és a Pesti Izr. Hitközség elnöke.
 csepeli báró Weisz Alfonz gyáros.
 Wertheimer Adolf bankigazgató.

Vidéki tagok:

Dr. Bernstein Béla főrabbi, Nyiregyháza.
 Dr. Biedl Samu, a XXII. izr. községkerületi elnök, Szeged.
 Dr. Büchler Sándor főrabbi, egyet. m. tanár, Keszthely.
 Dr. Herzog Manó főrabbi, Kaposvár.
 Dr. Kallós Henrik, a XII. izr. községkerület elnöke, Győr.
 Dr. Kecskeméti Ármin főrabbi, egyet. m. tanár, Makó.
 Dr. Kiss Arnold vezető főrabbi, Buda.
 Dr. Löw Immánuel főrabbi, felsőházi tag, Szeged.
 Dr. Kriesznáber Adolf, a Budai Izr. Hitközség elnöke.

A tanári testület működési köre.

1. Hatóságok.

Iskolánk a nm. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium rendelkezése alatt áll. A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter: Dr. Hóman Bálint.

Minisztériumi ügyosztályunk főnöke Dr. Tóth István h. államtitkár, miniszteri osztályfőnök. Iskolánkat Dr. Pintér Jenő tanker. kir. főigazgató egyet. ny. r. tanár, mint a főfelügyeleti jog gyakorlásával megbízott miniszteri kiküldött látogatja.

2. A felső tanfolyam tanári karának tagjai.

Igazgató: **Dr. Guttmann Mihály.**

Dr. Guttmann Mihály igazgató, tanította a talmud statariet az A) és B) csoportban, a talmud cursoriet a B) csoportban és tartotta az apologetikai és vallásbölcészeti gyakorlatokat. Heti óráinak száma: 11.

Dr. Fischer Gyula pesti főrabbi, óraadó tanár, tanította a bibliai exegézist a B) csoportban, az exegetikus olvasmányokat az A) csoportban és a midrást. Heti óráinak száma: 6.

Dr. Groszmann Zsigmond, pesti rabbi, óraadó tanár, tanította a gyakorlati lelkészkedést. Heti óráinak száma: 1.

Dr. Guttmann Henrik óraadó tanár, tanította az A) csoportban a zsidó történetet és a történeti kutforrásokat, mindkét csoportban a német collegiumot. Heti óráinak száma: 5.

Dr. Hevesi Simon, pesti vezető főrabbi, óraadó tanár, tanította a homiletikát, vallásbölcészetet és a vallásbölcészeti olvasmányokat. Heti óráinak száma: 3.

Dr. Hoffer Ármin, rendes tanár, tanította a szertartást mindkét csoportban, a talmud cursoriet az A) csoportban. Heti óráinak száma: 7.

Dr. Kiss Arnold, budai vezető főrabbi, óraadó tanár, tanította a liturgiai gyakorlatokat. Heti óráinak száma: 1.

Dr. Löwinger Sámuel, rendkívüli tanár, tanította a zsidók történetét, a történeti kutforrásokat, a héber gyakorlatokat a B) csoportban, a bibliai exegézist és a bevezetést a Szentírásba, a talmudi aram nyelvtant az A) csoportban, a bevezetést a talmudba mindkét csoportban. Heti óráinak száma: 10.

3. A gimnázium (alsó tanfolyam) tanári testülete.

Sorszám	A tanár neve, képesítése és alkalmaztatásának minősége	Szolgálati évei		Mely tárgyakat, mely osztályban, heti hány órában tanított?					Heti óraszám	Jegyzet (Egyéb elfoglaltság)
		összesen	ennél az intézetnél	I.	II.	III.	IV.	V.		
1.	Dr. Guttmann Mihály theologia, igazgató	28	2	—	—	—	—	—	—	—
2.	Dr. Cseh Arnold magyar-német, óraadó tanár	23	12	német 2	német 2		német 2	német 2 filozóf. 2	10	—
3.	Dr. Csetényi Imre magyar-történet, rendes tanár	13	13	gyorsírás 2	történet 2	történet 2 magyar 3	történet 2 magyar 3	történet 3 magyar 3	20	Az I. oszt. főnöke, az Önképző- kör és Gyorsírókör tanáreinöke
4.	Dr. Dercsényi Móric latin-görög, rendes tanár	28	28	—	—	latin 5 görög 4	latin 5 görög 3	—	17	A IV. oszt. főnöke
5.	Erényi Elemér természetrájk-földrajz, óraadó tanár	22	6	termé- szetrájk 2	termé- szetrájk 2	—	földr. 1	—	5	—
6.	Dr. Guttmann Henrik theologia, óraadó tanár	1	1	héberny. 1		Zsidót. 1	Zsidó tört. 1		10	—
				Pentateuchus 2		Próféta 1, Talmud curs 3				
7.	Dr. Gráf András latin-görög történet, óraadó tanár	1	1	tört. 2	latin 5 görög 4	matem. 3 fiz. 2	matem. 3 fiz. 2	matem. 3 fiz. 2	11	—
8.	Hausbrunner Vilmos matematika-fizika, rendes tanár	34	29	matem. 2	matem. 2	—	—	—	19	A III. oszt. főnöke, jegyző, a fizikai szertár őre, a segélyegyl. titkára, a mensa vez. tanára
9.	Dr. Hoffer Ármin theologia, főiskolai rendes tanár	38	8	Talm. stat. 5. Talmud curs. 3		—	—	—	8	—
10.	Dr. Heller Bernát theologia-német-francia latin, óraadó tanár	37	12	Hagiographa 3		Pentateuchus 3 Próféta 2			8	—
11.	Dr. Löwinger Sámuel theologia, főiskolai tanár	5	5	—	—	Talmud stat 5			5	A II. oszt. főnöke, a templom vezetője, az intern. levelező tanára, könyvtáros
12.	Kiss Arnold dr. theologia, óraadó tanár	—	1	—	—	—	—	Rendsz. vallást. 1	1	—
13.	Perényi Tivadar testnevelési óraadó tanár	29	8	Testnevelés 1		Testnevelés 1			3	A K.I.S.O.K vezető tanára
				l e v e n t e g y a k o r l a t						
14.	Dr. Reich Lajos egészségtan, óraadó tanár	—	15	—	—	—	egészség- tan 2	—	2	Iskolaorvos
15.	Szende Sándor ének, zene, óraadó tanár	4	4	ének 1	ének 1	ének 1	ének 1	—	4	—
16.	Dr. Waldapfel József magyar-latin-görög, rendes tanár	13	10	latin 4 görög 3	—	—	—	latin 5 görög 3	18	Az V. osztály főnöke, a tanári kar két viselője a Vezérő bizottságban
				m a g y a r 3						

Altisztek:

Hardy Jenő I. oszt. altiszt.
Müller András műszaki altiszt.

A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága az 1934–35. iskolai évben.

Dr. Guttman Mihály igazgató, az IMIT választmányi tagja, a Jeruzs. egyetem kuratóriumának tagja. Előadásokat tartott az IMIT-ben, a Magyar Zsidó Szabadegyetemen, a IX. ker. templomkörzetben és a GITE-ben. Társszerkesztője a Magyar Zsidó Szemle és a Haszokér (héber nyelvű) című folyóiratoknak és a Dr. Hevesi Simon negyven éves papi jubileumára kiadott emlékkönyvnek. Megjelent dolgozatai: A Talmud sorsa (IMIT évkönyve), A világtéremtés problémája és a mithosz lényege, Irodalmi szemle a héber szakirodalom újabb munkáiról, Ch. N. Bialik emlékezete, (Haszoker II. év. füzetében héberül). A jeruzsálemi héber egyetem 10 éves fennállásához (Zsidó Szemle jub. sz. héberül), Maimonide sur l'universalité de la morale religieuse (Revue des Etudes Juives, Paris), Zur Quellenkritik des Mischne Thora (Monatsschrift für G. u. W. d. J.), Berührungspunkte zwischen talmudischem und unweltlichem Denken (Monatsschrift für G. u. W. d. J.). Maimonides, a Kodifikátor (IMIT évkönyve). Maimonides a valláselméleti etika egyetemességéről (Egyetértés).

Dr. Cseh Arnold, a Magyar Pedagógiai Társaság tagja, a Tanítóképző Intézeti Tanárok Országos Egyesületének, és az Országos Izraelita Tanítóegyesületnek választmányi tagja, az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat felolvasóbizottságának jegyzője. Cikkeket irt a Jövő utjain című lapba, az Izraelita Tanügyi Értesítőbe és az Egyenlőségbe. Előadásokat tartott a Pesti Izraelita Hitközség szabadegyetemén, A családi nevelés kérdéséről és A tipuslélektan problémáiról, a Szülők pedagógiumán a következő címen: A tanulás az iskolában és otthon, A korrepetálás. A Zuglói templomkörzet Ifjusági körében: A Ma iskolájának külső és belső életét ismertette.

Dr. Csetényi Imre, Az 1831-i kolerajárvány zsidó vonatkozásai (Magyar Zsidó Szemle), Deák Ferenc és a zsidókérdés (Hevesi-Emlékkönyv.).

Dr. Dercsényi Móric, a görög Megváltó Rend tiszti arany keresztjének tulajdonosa, ez évi dolgozatai: Exegetische Bemerkungen zu Platons Thealtet. Hermes, 1935. (3. szám), Leipzig. Nouvelles remarques exégétiques et critiques sur le Théétète de Platon. Archivum Phil. LIX. Budapest. (Megjelenőben) — Εὐγενίου Μιχαηλίδου Εὐτόχιος Ἀλεξανδρείας (877—940). Ἀλεξάνδρ. 1934. ismertetése: Archivum Phil. LIX. (1935.), 1—3. — Ἀγαθαγγέλου Ἐηρουχάκη Ἡ Βενετοκρατούμενη Ἀνατολή, Κρήτη καὶ Ἐπτάνησος. Ἀθηναίσι, 1934. bírálati tanulmány: Századunk, 1935. Bpest. (Megjelenőben).

Dr. Groszmann Zsigmond, az ORE ügyvezető al-elnöke, az Izr. Szünidei Gyermektelep Egyesület egyházi elnöke, az OMIKE igazgatósági és az IMIT választmányi tagja. Dolgozatai jelentek meg a Zsidó Élet, Zsidó Szemle, Egyenlőség, Szombat, az Izr. Tanügyi Értesítő, a Magyar Hirlapban és az Országos Egyetértésben. A Hevesi emlékkönyvben: A pesti zsidó gyülekezet alkotmányának története. Előadásokat tartott a Magyar Zsidó Szabadegyetemen, a Dr. Weisz Miksa kulturtársaságban, a Páva-utcai templomkörzetben, a Kőbányai hitközségben és a Fővárosi Népművelődési Társulat megbízásából.

Dr. Guttman Henrik: Ujabb adatok a jeruzsálemi második szentély pusztulásáról (Hevesi-Emlékkönyv, 1934.).

Dr. Heller Bernát, a Magyar Tudományos Akadémia Keleti Bizottságának, valamint Néptudományi Bizottságának meghívott tagja, a budai zsidó hitközség iskolaszékének alelnöke, a Magyar Néprajzi Társaságnak választmányi tagja, a MGWJ szakreferense az aggáda és a zsidó mondakutatás újabb irodalmáról, a Handwörterbuch des Deutschen Märchens, valamint az Enzyklopaedie der Islam munkatársa. Az 1934/35. iskolai év folyamán megjelent tőle: Emlékezés Bacher Vilmosról (IMIT Évkönyve 1934, 42—59), Magyar vonatkozások Löw Immanuel nagy művében (Múlt és Jövő, 1934., 203). Zu Immanuel Olsvangen Vorträgen (Pester Lloyd, 1935., III. 23.). Die Seele Asiens (Pester Lloyd, 1935., V. 5.). Moses Gasterrel együtt: Beiträge zur vergleichenden Sagen- und Märchenkunde (MGWJ, 1934., 324—343). Lazar Gulkowitsch, Die Entwicklung des Begriffes Häsíd im A. T. (MGWJ, 1934., 532. k.). Arsène Darmsteter et D. S. Blondheim, Les Gloses Françaises dans les Commentaires de Raschi (u. o. 533—538), Der Abschluss von Theodor-Albecks Bereschit Rabba (u. o. 609—615). La Légende biblique dans l'Islam. (REJ, XCVIII., 1—18.). Encore un mot sur l'histoire de Suzanne dans la littérature juive (u. o. 85—88). Torrey, The Jewish Foundation of Islam (u. o. 123—128). Hirschberg, As-Samau'al ibn Adija' (u. o. 140—142). Saintyves P., Les 50 jugements de Salomon (u. o. 143—148). Ginzberg's Legends of the Jews (5. befejező közlemény JQR, XXV., 29—52). Geld im Stock. (HWB des Deutschen Märchens) Yunus b. Mattai (Enzyk. des Islam, III., 1273), Yusha b. Nun (u. o., s. v.). Yusuf b. Yákub (u. o. 1276 k.), Zakariyá' (u. o., s. v.), Namrud (u. o. II., s. v.), Nuh (u. o. 1203 k.). Emlékbeszédet mondott Dr. Edelstein Bertalanról (megj. Budai Hitk. Ért. 1934. aug. szept. 6—8.), Előadást tartott a Pesti Izr. Hitk. Szabadegyetemén (A prophéták), a budai Szentírásstanulmányi Körben (Jechezkeel), a Magyar Néprajzi Társaságban (Góg-Mágóg), a Magyar Keleti Társaságban (Nagy Sándor Kelet emlékezetében és képzeletében).

Dr. Hevesi Simon, az Orsz. Rabbiegyesület elnöke, az OMIKE, az Orsz. Izr. Patronage Egyesület alapítója és egyházi

elnöke, a MIKÉFE diszelnöke, számos pesti és vidéki felekezeti, kulturális, szociális társulat és intézmény pártfogó, tiszteletbeli és disztagja. A Magyar Zsidó Szemle, a Haszokér tudományos folyóirat társszerkesztője. Előadásokat tartott a Magyar Zsidó Szabadegyetemen, a Pro Palesztina Szövetségben, a Pesti Izr. Hitközs. székházában, a GITE-ben, az IMIT-ben, a pesti körzeti templomban, több pesti és vidéki irodalmi egyesületben. Irodalmi munkássága összeállítva megtalálható a 40 esztendősi papi működése alkalmából tiszteletére kiadott ünnepi mű alább idézendő dolgozatában. 31 önálló műve és 512 cikke jelent meg. Cikkei 26, részben hazai, részben külföldi felekezeti és tudományos, heti és havi folyóiratban, valamint évkönyvekben és egyéb gyűjteményes munkákban láttak napvilágot. (I. Scheiber Sándor: Hevesi Simon irodalmi munkássága. Bpest., 1934.).

Dr. Kiss Arnold, az IMIT és a Zsidó Múzeum igazgatóságának tagja, a Pro Palesztina alelnöke, az Izr. Patronage, az OMIKE, a MIKÉFE választmányi, a Magyar Zsidó Szabadegyetem vezérlőbizottsági tagja. Irt tudományos, kritikai szépirodalmi cikkeket és költeményeket a felekezeti lapokba, folyóiratokba, fővárosi napilapokba és a Református Közlönybe. Cikkeinek száma 205. Több előadást tartott Majmuni Mózesről a budai Vigadóban és főtemplomban, Kispesten, Nagykanizsán, Győrött; Bialikról a GITE felolvasó estjén és a Magyar Zsidó Szabadegyetemen. A Hevesi-émlékkönyvben nagyobb tanulmánya jelent meg Maimuni Mózesről. Héber költeményeket fordított magyar nyelvre. Ezeknek egy része »Elborult csillagok« c. költeményes kötetében (3. kiadás.), Mirjam c. imádságos könyve 100. kiadásban, a Kohelet, Écha, Sir-Hasirim és Ruth könyvének magyar fordítása II. kiadásban jelent meg. Az IMIT megbízásából lefordította az Örök tűz (אש חמיד) héber imakönyvet.

Dr. Löwinger Sámuel, a Magyar Zsidó Szabadegyetem igazgatója, a Izraelita Magyar Irodalmi Társulat jegyzője, az irodalmi és bibliai bizottságának tagja, az ORE választmányának és hitoktatási bizottságának, a Miefhoe szenioratusa intézőbizottságának, a Pesti Izr. Hitközség kulturtanácsa felügyelőbizottságának és könyvtárbizottságának tagja. Társszerkesztője a Magyar Zsidó Szemle és a Haszokér (héber nyelvű) című folyóiratoknak és a Dr. Hevesi Simon negyven éves papi jubileumára kiadott emlékkönyvnek. Önállóan megjelent munkája: Hitlerizmus és bojkottmozgalom a XVI. század második felében. Előszót írt a Majmuni szemelvények c. munkájához. Cikkei jelentek meg a Magyar Zsidó Szemlében és az Országos Egyetértésben. Előadásokat tartott a Magyar Zsidó Szabadegyetemen és a Bicskei Izr. Leányegyesületben.

Dr. Waldapfel József, a Budapesti Philológiai Társaság választmányának tagja, a Klasszikus Műveltség Barátainak egyesülete (Parthenon) jegyzője. Megjelent dolgozatai: Idézetek a Bánk-bánban. (Irodalomtörténeti Dolgozatok Császár Elemér 60.

születésnapjára c. kötetben és külön). — Heltai Gáspár forrásai. (Irodalomtört. Közlemények, 1934. és Irodalomtört. Füzetek 54. sz. Bpest, 1934.). — Balog István Karagyorgye drámája és a szerb színészet kezdete. (Egyetemes Philológiai Közlöny és külön.), — Corde — Kordé. (Egy. Phil. K.). — Pesti Gábor. (Irodalomtörténet.). — Katona József Szegeden. (Irodalomtört. Közl.). — Irodalomtörténeti adatok Rákóczi emlékének történetéhez. (u. o.). — Unuttei. (Magyar Nyelv.). — Q Horatius Flaccus: Versek. (Műfordítás.). Sajtó alatt: Ötven év Buda és Pest irodalmi életéből. Jutalmazott pályamunka, kiadja a Magyar Tudományos Akadémia. Felolvasott a Budapesti Philológiai Társaság 1935. februári ülésén Katona József és a philosophia címmel.

Tananyag.

Az 1926. évi új gimnáziumi tanterv alapján átdolgozott és a V. K. M. ur önnagyméltósága által 70 -2 1929/II. sz. a. k. rendeletével jóváhagyott és az 1928/29-i Értesítőben közölt új tanterv megszabta tananyagot minden osztályban elvégeztük.

Ifjusági egyesületek.

A Goldziher Ignác Theológiai Egyesület (G. I. T. E.). Diszelnök: Dr. Guttman Mihály. Elnök: Dr. Sebestyén József, alelnök: Dr. Hahn István, főtitkár: Löwy Adolf, majd Eckstein Miklós, főpénztáros: Eckstein Miklós, majd Dr. Rosenfeld Jenő, főjegyző: Szabó Ödön, majd Czimmer József, titkár: Jólesz Károly, pénztáros: Soltész Elek, jegyző: Rosenblüth Márton, ellenőr: Dr. Náthán Nándor.

Egyesületünk munkásságában ez évben új és eredményeiben jelentős korszak kezdődött el. Egyesületünkhöz méltó, zsidóságunkat szolgáló kulturális, tagjaink társadalmi és szociális igényeit kielégítő, kollégáink jövőjét munkáló hármass feladat várt megoldásra.

E hármass cél elérésére egyesületünk, mely ez évig csak a fővárosban végezte munkásságát az egész országra kiterjesztette működését. Az ország városaiban tartott előadásainkkal beteljesítettük a rabbijelöltek kultura-terjesztő hivatását, könnyítettünk tagjaink nehéz anyagi helyzetén és előadásainkkal ismertté téve kollégáinkat munkáltuk a jövő elhelyezkedést.

Kulturális és társadalmi téren minden tényezővel, amelyek céljaink elérésében segíthettek bennünket, fenntartottuk kapcsolatunkat. Igyekeztünk Egyesületünknek az elmúlt évek munkássága nyomán megnövekedett tekintélyét öregbiteni, a zsidó közélet minden jelentős megnyilatkozásában részt kért Egyesületünk.

Istenben boldogult professzorunk, főtisztelendő Dr. Edel-

stein Bertalan főrabbi ל"צ: emlékére rabbiképzőnk templomában f. évi május hó 19-én gyászistentiszteletet tartottunk, emlékbeszédet mondott Dr. Rosenzweig Rezső, gyászdalokat énekelt Ábrahámsohn Manó főkantor. Gyászistentiszteletünkön a Rektor úr öméltóságával élén részt vett iskolánk professzori kara, képviseltették magukat a hivatalos szervek, köztük a Budai izr. hitközség.

Kulturális működést egyrészt — mint már jeleztük — nyilvános előadások, vallásos esték tartásával, másrészt szemináriumi munkássággal fejtettük ki.

Művészi nivóju Chanukka-estünk műsora, melyet 1934. december 1-én tartottunk, a következő volt:

1. Sebestyén József: elnöki megnyitó. 2. Ünnepi gyertyagyújtás: végezte Dr. Guttmann Mihály rektor, közreműködött a tanítóképző énekkara, vezényelt Stroke Henrik tanár. 3. Dr. Rosenfeld Jenő: Ünnepi beszéd. 4. Beregi Oszkár szavalatai. 5. Kálmán Oszkár, a m. kir. Operaház tagja, énekszámai. 6. Hollán Lili szavalatai. 7. Schön Olga énekszámai. 8. Háhn István alelnök: zárószava.

Bialik emlékestünkön, 1934. december 29-én az elnök megnyitója után prof. Dr. Guttmann Mihály rektor לזכר נשמת הים נהמן ביאליק, prof. Dr. Kiss Arnold budai vezetőfőrabbi A héber költészet és Bialik címen tartott előadást. Bartos Gyula, a Nemzeti Színház örökös tagja és Fehér Márta Bialikverseket szavaltak.

Ceglédi kulturdélutánunkon — ez volt első vidéki előadásunk — 1935. január 6-án Egyesületünk elnöke megnyitó szavaiban megjelölte a GITE vidéki előadássorozatának célját és rendeltetését. Előadást tartottak: Czimmer József: Prófétai hivatás és korunk szelleme, Takács Pál: Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet? címen. Művészi számokkal szerepeltek: Laquer Elza, Mieselbach László és Löbl György. Zárószót mondott Dr. Klein József főrabbi.

Lágymányos-kelenföldi vallásos estünkön, 1935. jan. 19-én Dr. Náthán Nándor tartott ünnepi beszédet, Molnár István: A zsidóság az egyetemes vallástörténelemben címen adott elő. Közreműködtek: Dr. Gosztonyi Ármin a Lágymányosi Kulturbizottság elnöke, Bartos Gyula a Nemzeti Színház örökös tagja, Perlmann Arnold főkantor és Egyesületünk elnöke.

Kalocsai kulturdélutánunkon, 1935. jan. 20-án előadással szerepelt Háhn István: Biblia és történelem, Komlós Ottó: Zsidó misztika. Közreműködtek — a szereplő művészekon kívül — Schwelb Mór főrabbi, Krausz Mór főkantor, Dr. Lázár Miklós hitközségi elnök és Dr. Wolf Mátyás ügyész.

Kispesti kulturestünkön, amelyet a kispesti izr. hitközség kulturbizottságával együttesen rendeztünk, 1935. február 20-án, előadást tartott Dr. Presser Béla: Zsidó etika. Közreműködtek: Dr. Bände Zoltán főrabbi, Bartos Gyula, Gál Zsuzsa, Dr. Biernfeld Sámuel és Egyesületünk elnöke.

Csongrádi kulturelőadásunkon, 1935. február 23-án, előadással szerepeltek: Dr. Kalmár György: Emlékezés Maimuniról és Eckstein Miklós: A Talmudról. Előadásunk keretében Feuer Éva szavalt, Kalmár Magda énekelt, zárószót mondott Faragó István hitközségi elnök.

Szentesi kulturelőadásunkon, 1935. február 24-én Dr. Sebestyén József elnöki megnyitója után Dr. Kalmár György: A zsidóság életszemlélete és Eckstein Miklós: Mózes, a próféta, az ember címen adtak elő. Szavallatokkal közreműködött Feuer Éva, zárószót mondott Dr. Berend József főrabbi.

Maimuni emlékestünkön, 1935. márc. hó 30-án Eckstein Miklós főtitkár megnyitója után prof. Dr. Hevesi Simon vezető-főrabbi mondott bevezetőt; Maimuni filozófiájáról Dr. Deutsch Gábor, haláchájáról Eisenberg Béla tartott előadást.

Kiskunfélegyházi kulturdelutánunkon, 1935. ápr. 28-án Dr. Náthán Nándor ellenőr mondott megnyitót. Előadatok: Dr. Szrulyovits Ernő: Az ókor legnagyobb királya a Talmud agadájában és Dr. Kalmár György: A XII. század zsidó szellemóriása címen. Szavallatokkal szerepeltek: Neumann Klári, Feuer Éva, Biró István, zárószót mondott Léderer Géza hitközségi elnök.

Kőbányai kulturelőadásunkon, 1935. május hó 26-án az elnök megnyitója után Scheiber Sándor: A velencei kalmár a zsidó irodalom szemszögéből és Scher Tibor: Zsidó meglátások korunk kulturájában címen adtak elő. Szavallt Eisenberger Ferenc, zárószót mondott Dr. Kálmán Ödön főrabbi.

Dr. Deutsch Gábor filozófiai szemináriumot és Dr. Hahn István sémi-filológiai szemináriumot tartott Egyesületünk tagjai részére.

Egyesületünk tagjai felsorolt előadásainkon kívül is nagy buzgalommal és odaadással álltak a zsidó kulturaterjesztés szolgálatába. Szombat és ünnepköszöntőkön rendszeresen prédikáltak intézetünk templomában, prédikáltak az egyetemi hallgatók istentiszteletein, a Pesti Chevra Kadisa Aggokházában és az ország számos hitközségében. Előadásokat tartottak a MINOSz apo'ónó-otthonában, a főváros és vidék kulturegyesületeiben, sérényen munkálkodtak a Tudományegyetem szemináriumaiban.

Szociális téren egyesületünkre ez évben is igen súlyos feladatok nehezettek. Az egyesek nyújtotta anyagi támogatás, amely az elmúlt években lényegesen segítette Egyesületünket szociális feladatainak megvalósításában, ebben az évben majdnem teljesen elmaradt. Nehéz helyzetünk ellenére is intézetünk Écz Chajim segélyegyletének támogatásával és kulturelőadásaink révén szerzett anyagiakkal sikerült elérnünk azt, hogy minden kollégánk a felemelt tandíjak dacára, fennakadás nélkül folytathatta egyetemi tanulmányait. Az elmúlt évben megkezdett természetbeni segélyezést továbbfejlesztettük, sikeres cipőakciónk keretében

minden rászoruló kollégánkat elláttuk cipővel, a téli hónapok alatt internátusunk részére némi tüzelőanyagot szereztünk.

Egyesületünk életében munkaévünkben új perspektívák nyíltak, megindított országos működésünk kiépítése még sok munkát kíván, a kezdet nehézségeit legyőztük, munkánk folytatásra vár.

A Bacher Vilmos Önképzőkör vezetőtanára Csetényi Imre, ifjúsági elnöke Funk Oszkár és főtitkára Teichmann Jakab volt. A kör ülésain magyar és héber irodalmi, történelmi és matematikai előadások, fordítások és szavalatok hangzottak el. Madách Imre, Horatius és Rákóczi emlékének ünnepséget szentelt a kör s a március 15-i és a hősi halottak emlékének hódoló ünnepséget is a kör rendezte. — A legszorgalmasabb tag jutalmát Funk Oszkár kapta, a német irodalmi pályázat (Heines Weg vom Judentum bis zum Judentum) nyertese Tessler Hermann volt. A történelmi pályázaton A patrimoniális királyság szervezete — Jólesz László és Herzog Sándor dicséretet kapott.

Az ünnepségek műsora:

A) Madách-emlékülés, jan. hó 21-én. 1. Funk Oszkár ifj. elnök előadása: Madách életéről és munkásságáról. 2. Az angyalok kara. (Madách: Az ember tragédiájából). Szavalta: Eisenberger Ferenc I. o. t. 3. Madách: Mózes c. tragédiáját ismertette Szenes Mihály IV. o. t. 4. Madách Dalforrás c. költeményét előadta Hirsch István IV. o. t.

B) Horatius-emlékülés, febr. hó 22-én. 1. Megnyitó. Mondta: Fried Dezső V. o. t. 2. Horatius-Tritonius: Vides ut alta... Énekelte az énekkar. 3. Honterus-Szabolcs: Integer vitae... Énekelte az énekkar. 4. Horatius élete költészetében. Irta és felolvasta Sebők Imre V. o. t. 5. Horatius: Quo, quo scelesti ruitis... Szavalta Funk Oszkár V. o. t. 6. Horatius hatása a magyar irodalomra. Irta és felolvasta Possel János V. o. t. 7. Berzsenyi: Horác. Szavalta: Neumann Tibor V. o. t. 8. Horatius-Versegly: Középszerűség. Szavalta: Grósz Pál I. o. t. 9. Horatius-Kodály: Rectius vives... Énekelte az énekkar.

C) A szabadság ünnepe, március 16-án. 1. Hiszekegy. Énekelte az énekkar. 2. Megnyitó. Mondta: Dr. Csetényi Imre vezető-tanár. 3. Ábrányi: Mi a haza? Szavalta: Eisenberger Ferenc I. o. t. 4. Ünnepi beszéd. Mondta: Funk Oszkár ifj. elnök. 5. a) Hubay: Talpra magyar. b) Révffy: Tárogató zendül. Énekelte az énekkar. 6. Végvári: Eredj, ha tudsz. Szavalta: Spitzer Károly IV. o. t. 7. Gyulai és a szabadságharc. Irta és felolvasta: Teichmann Jakab IV. o. t. 8. Petőfi: Élet vagy halál. Szavalta: Grósz Pál I. o. t. 9. Himnusz. Énekelte az énekkar.

D) Rákóczi-emlékülés, ápr. hó 8-án. 1. Hiszekegy. Énekelte az énekkar. 2. Megnyitó. Mondta: Dr. Csetényi Imre vezető-tanár. 3. Kacsóh-Pongrácz: Rákóczi megtérése. Énekelte az énekkar. 4. Emlékezés Rákóczira. Mondta: Funk Oszkár ifj. elnök. 5. Petőfi: Rákóczi. Szavalta: Eisenberger Ferenc I. o. t. 6. Révffy: Tárogató zendül. Énekelte az énekkar. 7. Rákóczi, a

nép és a nemzetiségek. Irta és felolvasta: Jólesz László IV. o. t. 8. Himnusz. Énekelte az énekkar.

E) Hősök emlékünnepe, máj. 26-án. 1. Hiszekegy. Énekelte az énekkar. 2. Megnyitó. Mondta: Dr. Csetényi Imre vezető-tanár. 3. Moore: Ne feledd c. versét Petőfi fordításában szavalta: Rosenfeld Tibor I. o. t. 4. Ünnepi beszéd. Mondta: Teichmann Jakab főtitkár. 5. Lakatos-Révffy: Hősök emléke. Énekelte az énekkar. 6. A magyar vitéz alakja Tinódi költészetében. Irta és felolvasta: Schindler József III. o. t. 7. Jókai: A szigetvári vértanúk c. szomorujátékából az esküt szavalta Eisenberger Ferenc I. o. t. 8. Himnusz. Énekelte az énekkar.

Gyorsírókör. Vezető tanára: Csetényi Imre dr. Titkára: Fleischer Tibor. Tagjai: az intézetnek irodai gyorsírást már tudó növendékei. A tagok gyakorolták az irodai gyorsírást és 130—150 szótagos sebességet értek el. A házi verseny győztesei: Fischer Zoltán és Neumann György.

A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet felső tanfolyamán az 1934/35. tanévben a következő előadások tartottak:

Szentírás. A) csoport. Ezra, Nehemia, I. Krónikák I—III., II. Kron. I—XVIII. (Különös tekintettel a királyok könyve párhuzamára.) Heti 2 óra. Tanár: Löwinger.

B) csoport. Echó, Rúth, Targummal, Rásival, Biurral, tekintettel a Septuagintára és a Vulgatára. Heti 2 óra. Tanár: Fischer.

Bevezetés a Szentírásban. Részletes bevezetés (II. rész.) Apokrifák és pseudepigrafák. Heti 2 óra. Tanár: Löwinger.

Exegétikus olvasmányok az A) csoportnak. Berésith, szemelvények Rambanból. Heti 2 óra. Tanár: Fischer.

Midrás olvasmányok. Midrás Echó rabbó. Heti 2 óra. Tanár: Fischer.

Talmud statarie. Gittin 24a—29a, 32a—37b, 43b—44a, 52b—55a. Heti 5 óra. Tanár: Guttmann Mihály.

Talmud cursorie. A) csoport. Chullin 96b—112. Heti 3 óra. Tanár: Hoffer.

B) csoport. Nedárim 2a—7a, 20b—25b, 27b—28a, 49a—52b, 66b—69a. Ránnal. Heti 3 óra. Tanár: Guttmann Mihály.

Szertartás tan. Tur és Sulchan Áruch. Hilchot Teréfot 42—60. Heti 4 óra. Tanár: Hoffer.

Bevezetés a talmudba: A talmud szerkesztésének problémái. Heti 1 óra. Tanár: Löwinger.

Talmudi aram grammatika. A) csoportnak. A babyloni talmud nyelvének alaktana. Heti 1 óra. Tanár: Löwinger.

Zsidók története. A) csoport. A Zsidók története 1200—1492-ig. Heti 2 óra. Tanár: Guttman Henrik.

B) csoport. A babylóniai fogságtól Heródes haláláig. Heti 2 óra. Tanár: Löwinger.

Történeti kutforrások: A) csoport. Séveth Jehuda. Heti 1 óra. Tanár: Guttman Henrik.

B) csoport. Az aram papyrusok, a Makkabeusok könyvei, Josephus Flavius. Heti 1 óra. Tanár: Löwinger.

Vallásbölcsezet. Filozófiai rendszerek. Heti 1 óra. Tanár: Hevesi.

Vallásbölcsezeti gyakorlatok a B) csoportnak. Philo- és Ramban-szövegek. Heti 1 óra. Tanár: Guttman Mihály.

Vallásbölcsezeti olvasmányok. Kuzari és Majmuni olvasása. Heti 1 óra. Tanár: Hevesi.

Homiletika. Elméleti rész és gyakorlat. Heti 1 óra. Tanár: Hevesi.

Héber stílusgyakorlatok. Olvasmányok a középkori héber költőkből. Heti 1 óra. Tanár: Löwinger.

Liturgiai gyakorlatok. Olvasmányok a liturgiai költészet köréből. Heti 1 óra. Tanár: Kiss Arnold.

Gyakorlati lelkészkedés a IV. és V. éves hallgatóknak. Heti 1 óra. Tanár: Groszmann.

Német collégium. A) csoport. Dienemann és Höxter 5. rész. Heti 1 óra. Tanár: Guttman Henrik.

B) csoport. Német teológiai irodalom: Caro: 1. rész. Heti 1 óra. Tanár: Guttman Henrik.

Theológiai előadások az alsó tanfolyamon:

(A gimnáziumi tárgyak tanmenete és anyaga megegyezik az állami gimnáziumokéval.)

Szentírás: A) csoport. Exodus. Heti 2 óra. Tanár: Guttman Henrik.

B) csoport. Mózes V. könyve. Heti 2 óra. Tanár: Heller.

Szentírás: A) csoport. Zsoltárok 1—68. Heti 3 óra. Tanár: Heller.

B) csoport. Hosea, Joel, Ámosz, Obadja, Jóna, Micha, Nachum, Habakuk és Zefanja. Heti 3 óra. Tanár: Heller.

B) csoport. Sámuel. Heti 1 óra. Tanár: Guttman Henrik.

Talmud stat. A) csoport. Baba mecia 27—36-ig. Heti 5 óra. Tanár: Hoffer.

B) csoport. Peszachim 21—28., 114—117. Heti 5 óra. Tanár: Löwinger.

Talmud cursorie: A) csoport. Berachot II. és IV. perek. Heti 3 óra. Tanár: Hoffer.

B) csoport. Aboda zara. Heti 3 óra. Tanár: Guttman Henrik.

Héber nyelv tan. I. o. Hangtan, igeragozás. Heti 1 óra.
Tanár: Guttmann Henrik.

II. o. Alaktan, rendhagyó igeragozás. Heti 1 óra. Tanár:
Guttmann Henrik.

Zsidók története II—III. o. 70—500-ig. Heti 1 óra. Tanár:
Guttmann Henrik.

IV—V. o. 500—1200-ig. Heti 1 óra. Tanár: Guttmann H.

Rendszeres vallástan V. o. Heti 1 óra. Tanár: Kiss.

Pályatétel.

Az 1934/35. iskolaévre kitűzött filozófiai pályatételre (József ibn Caddik Mikrokosmosa) két pályamű érkezett be. Ezekről a bíráló tanár a következő birálatot írta.

Birálat.

Időbeli sorrendben előbb érkezett hozzám a »Scientia et operatio liberant animam de captivitate naturae« (Fons vitae) jeligéjü.

A dolgozat gondos tanulmányra vall. Kifejezésmódja szabatos, előadása értelmes, a szakirodalmat kellő módon használja föl, behatóan foglalkozik a tárgyalandó művel és arról jó ismertetést ad, az anyagot jól osztja be és a forrásokat is kielégítő módon világítja meg. A 15. l. 4. sorában kimaradt ἀρμωνία szó pótlendő. A dolgozat dicséretre és a kitűzött pályadíjra méltó.

A második dolgozat גם את העולם נתן בלבם héber jeligéjü szintén elismerést érdemel. Magával a művel ugyan nem foglalkozik kellő részletességgel, de tudományos sémát követve a pályatételben foglalt Mikrokosmos fogalom történeti áttekintését adja a görög és a zsidó autoroknál, vázolja az Ólam kátán forrásait és hatását a későbbi irodalomra; szerző tehát szép tudományos munkát végzett és pályaműve szintén méltó a kitűzött jutalomra.

Ezek alapján az a megoldás volna célravezető, hogy a pályadíjat megosszuk a két pályamű között. Hogy ezt megfelelő módon eszközölhessük a tanári testület által kitűzött pályadíjat egy barátom nagylelkű adományából 100 pengővel (száz P) kiegészítem és az így megnagyobbított pályadíj megosztását javasolom a két pályamű között, mert mindkettő megérdemli a jutalmat és abból kizárni egyiket se tartanám helyesnek.

Dr. Hevesi Simon

*

A jeligés levelek felbontása után kitűnt, hogy az első dolgozat szerzői Blas z Andor és Schönfeld Miklós I. éves hallgatók, a második munka szerzője Dr. Deutsch Gábor V. éves hallgató.

Az 1935—36. tanévre a következő pályatételek tűzettek ki a felső tanfolyam hallgatói számára.

1. Talmudból: דינא דמלכותא דינא (Az állami törvény érvényességének elve.) Különös tekintettel a talmudi házasságjogra.
2. Szentírásból: Az álom szerepe a szentírásban, az apokrif és pseudoepigrafikus irodalomban.
3. Filozófiából: Jean Bodin filozófiájának összevetése Jehuda Halévi Kuzári-jával.

A felső tanfolyam hallgatói.

A *-gal megjelölt növendékek iskolai év közben kimaradtak.

I.

Blasz Andor Budapest	Rosenblüth Márton Sátoraljauj- hely
Donáth György Ujpest	Schönfeld Miklós Avasfelsőfalu
Engel Farkas Tokaj	Stark László Ujpest
Guttman Márton Budapest	10 Szegál Hugó Sátoraljaujhely
5 Komlós Ottó Mágocs	Vajda István Nagyvárad
Krausz Henrik Pápa	Weiczen Jenő Körmend

II.

Eisenberg Béla Nagysur	Klein Miklós Sátoraljaujhely
Földvári Tibor* Budapest	Soltész Elek Tolcsva
Grosz Izsák Avasfelsőfalu	Szabó Ödön Budapest
5 Jólesz Károly Poroszló	

III.

Czimmer József Rákoscsaba	Scheiber Sándor Budapest
Eckstein Miklós Gyöngyös	5 Takács Pál Szenc
Löwy Adolf Tokaj	

IV.

Deckner Gábor Seregélyes	Löwenheim Miksa Vác
Dr. Hahn István Budapest	Scher Tibor Kiskőrös
Dr. König Pál Budapest	Dr. Szrulyovics Ernő Nagyruszka
Dr. Márton M. Benő Budapest	Wirth Ferenc Budapest
5 Molnár István Hódmezővásárhely	

V.

Dr. Birnfeld Sámuel Szeged	5 Dr. Presser Béla Budapest
Dr. Deutsch Gábor Karcag	Dr. Rosenfeld Jenő Kalocsa
Dr. Kalmár György Kiskunfélegyháza	Dr. Rosenzweig Rezső Abauj- szántó
Dr. Náthán Nándor Nagysurány	Dr. Sebestyén József Gödöllő

Az alsó tanfolyam tanulói.

I. osztály.

Ardai György Debrecen	10 Morgenstern Benő Lajos Budapest
Eisenberger Ferenc Szeged	Moskovits Mihály Visóoroszi
Fischer Zoltán Balmazújváros	Neumann György Győr
Goldstein József Budapest	Rosenberg Dezső Békéscsaba
5 Grosz Pál Törökszentmiklós	Stern Miklós Tab
Günsberger Ferenc Kapuvár	15 Stern Péter Budapest
Káhán Emil Máramarossziget	Schwartzkopf Miklós Debrecen
Klein Mihály Rátkó	<i>Magántanuló:</i>
Lisszer László Szerencs	Rosenfeld Tibor Miskolc

II. osztály.

Bande Endre Kispest	5 Schlésinger Miksa Harsány
Glück György Nyiregyháza	Spitz László Vis
Grünberger László Debrecen	Weisz Árpád Veszprém
Kepes Imre Felsőszopor	Weinberger Miklós ism. Ipolyság

III. osztály.

Angyal Béla* Hajduböszörmény	Grünbaum Adolf Budapest
Braun Vilmos Kispest	Hajós György Miskolc
Fein Emil Kisvárda	Koth Bernát ism. Putnok
Fleischer Tibor Szeged	Schindler József Budapest
5 Frenkel Andor Balassagyarmat	

IV. osztály.

Friedmann Gyula Budapest	Spitzer Károly Budapest
Herschkovits László Hajduböszörmény	Szenes Mihály Budapest
Herzog Sándor Mezőtur	Teichmann Jakab Tállya
Jólesz László Poroszló	10 Teszler Hermann Felsővisó
5 Reichmann Győző Belényes	<i>Magántanuló:</i>
Sebestyén István Budapest	Bakonyi József Dunapataj (I. félév)

V. osztály.

Fried Dezső Abaujszántó	Székely István Szarvas
Funk Oszkár Pécel	10 Vogel Majer Petrilla
Grosz Ernő Avasfelsőfalu	Weinberger József Apagy
Hirsch István* Tapolca	Weisz Miksa Nyirmada
5 Neumann Tibor Hatvan	<i>Magántanuló:</i>
Possel János Budapest	Bakonyi József Dunapataj (II. félév)
Sebők Imre Budapest	
Singer Ödön Szatmárnémeti	

Statisztika.

Adatcsoportok		I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
		o s z t á l y					
a) a tanuló számának alajulása	Beirt nyilvános tanulók	17	8	9	10	12	56
	Osztályoztatott	16	8	8	11	11	53
	Magántanuló	—	—	—	1	1	2
b) A tanulók kormegoszlása	1921	2	—	—	—	—	2
	1920	10	—	—	—	—	10
	1919	2	3	—	—	—	5
	1918	—	3	5	—	—	8
	1917	1	—	1	3	—	5
	1916	—	1	2	3	6	12
	1915	1	1	—	1	2	5
	1914	—	—	—	—	1	1
	1913	—	—	—	3	3	6
	1912	—	—	—	1	—	1
	1911	—	—	—	—	—	—
1910	—	—	—	—	—	—	
c) A tanulók anyanyelve	Magyar anyanyelvű	16	8	8	11	12	55
	Németül is tud	1	—	—	—	1	2
	Románul is tud	2	—	—	1	1	4
	Egyéb nyelven	—	—	—	1	—	1
d) A szülők foglalkozása	Kisbirtokos	1	—	—	—	—	1
	Kisiparos	2	1	1	4	4	12
	Ipari v. bányászati tisztv.	—	—	1	—	—	1
	Kiskereskedő	6	4	3	3	4	20
	Egyéb keresk. segédsz. (alkoszt)	—	3	2	—	—	5
	Köztisztviselő (díjnok)	—	—	—	1	—	1
	Pap, tanár, tanító	—	2	2	—	1	5
	Másféle értelmiségi (orvos, ügyv., v. ilyeneknél alk. segéd)	—	—	—	—	1	1
	Nyugdíjas köztisztviselő	—	—	1	1	—	2
	Hitk. alkalmazott	—	2	2	2	1	7
e) A szülők lakóhelye	Az iskola székhelyén	6	2	3	4	4	19
	A várm. egyéb községeiben	2	3	—	1	1	7
	Egyéb Magyarország	6	3	5	5	6	25
	Román elcsatolt területen	2	—	—	1	1	4
f) óramulasz- tások	Igazoltan mulasztott órák	911	224	610	777	456	2978
	Igazolatlanul „ „	—	—	—	10	—	10

Statisztika.

A tanulók számának alakulása 1920/21—1934/35-ig.

Tanév	I. o	s	II. z	t	III. á	l	IV. y	o	V. k	Összesen
1920/21	4		4		1		6		4	19
1921/22	12		9		2		2		6	31
1922/23	15		13		8		2		1	39
1923/24	13		12		12		7		—	44
1924/25	9		16		12		10		7	54
1925/26	13		8		12		13		10	56
1926/27	17		9		8		11		11	56
1927/28	20		17		8		6		9	60
1928/29	16		21		14		9		8	68
1929/30	19		12		16		12		8	67
1930/31	19		17		14		8		9	67
1931/32	11		15		15		13		7	61
1932/33	10		12		12		13		13	60
1933/34	7		9		11		12		13	52
1934/35	16		8		8		11		12	55

Az alsó tanfolyam tanulóinak előmenetele.

Osztály	Jeles	Jó	Elégséges	1 tárgyból elégtelen	2 v. több tárgyból elégtelen	Összesen
I.	—	8	7	1	—	16
II.	—	1	7	—	—	8
III.	—	5	2	1	—	8
IV.	—	4	5	1	1	11
V.	1	7	4	—	—	12
Összesen	1	25	25	3	1	55

A tanulók magaviselete és előmenetele az egyes tárgyakból.

Oszályok	Magaviselet				Vallástan				Magyar				Latin				Görög				Német				Történet				Földrajz						
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen			
I.	13	3	-	-	7	7	2	-	2	6	8	-	-	7	8	1	3	5	8	7	7	2	-	4	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
II.	8	-	-	-	2	1	4	-	-	4	4	-	1	2	5	-	3	3	2	1	5	2	-	1	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	
III.	6	2	-	-	2	4	2	-	1	4	3	-	-	2	5	1	2	3	3	2	4	2	-	2	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV.	8	2	-	-	3	7	-	-	2	4	4	-	1	2	5	2	1	4	5	3	4	3	-	1	6	2	1	10	-	-	-	-	-	-	-
V.	12	-	-	-	3	8	1	-	4	7	1	-	4	5	3	2	9	1	2	9	4	1	-	2	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Oszályok	Természetr.				Matematika				Természet-tan				Filozófia				Egészségtan				Torna				Ének				Gyorsírás								
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégsé es	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen					
I.	11	5	-	-	7	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	8	1	-	-	8	2	-	5	9	2	-	-	-	-	-	-		
II.	8	-	-	-	1	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
III.	-	-	-	-	3	3	2	-	3	4	1	-	-	-	-	-	-	-	5	2	1	-	3	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
IV.	-	-	-	-	-	5	5	-	1	9	-	-	-	-	-	9	1	-	-	6	4	-	-	4	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.	-	-	-	-	1	10	1	-	3	8	1	-	6	6	-	-	-	-	4	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Könyvtár.

Könyvtárunk anyagi helyzete még mindig nem kielégítő. Nagy hálaára kötelezte könyvtárunkat a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium azzal, hogy az ötszáz pengő évi átalányt a folyó évben 1000 pengős külön segéllyel kegyesen kiegészítette és megengedte, hogy a dologi kiadásoknál megtakarított összegeket könyvtárunk céljaira fordíthassuk. A templom jövedelméből is 494 pengőt fordítottunk a könyvtár céljaira. Ez utóbbi összegből 100 pengőért egy értékes yemeni, Jehuda Halévi Diwanját tartalmazó kéziratot vásároltunk megboldogult igazgatónk, Bacher Vilmos örököseitől. Sajnos azonban ezek az összegek nem elegendők arra, hogy könyvtárunkat a teológiai tudományok mai állásának megfelelő, kellő színvonalon tartsuk.

A kézirat-katalógust belső munkára és házi használatra már befejeztem. Remélhető, hogy — amennyiben az anyagi eszközök előteremthetők lesznek, — nyomtatásban is megjelenhetik.

Ez év folyamán a kéziratok katalógizálásához egy igen fontos munka járult: Bacher Vilmosnak évekkel ezelőtt intézetünk tulajdonába került hagyatékának rendezése.

A gyűjtemény három részből áll:

1. Kézirat-másolatok: különböző külföldi könyvtárakban lévő héber, arab és perzsa eredeti kéziratok másolatai, amelyeket Bacher Vilmos annak idején beszerzett.

2. Bacher könyveinek és dolgozatainak eredeti kéziratpéldányai és jegyzetei. Ezeknek az a különös jelentőségük is megvan, hogy ki nem adottakat is tartalmaznak (pl. beszédei és ifjúkori dolgozatai), továbbá azért is fontosak, mert igen sok cikke, amely angolul, franciául, vagy más nyelven jelent meg, eredetileg németül íródott.

3. Az előbbi kettőnél azonban sokkal nagyobb értékű Bacher levél-gyűjteménye, amely sok ezer levelet tartalmaz. A levelezők között ott van Bacher korának egész tudományos világa. Zsidó és nem zsidó tudósok százai keresték fel a zsidó tudomány e vezetőszellemét kérésekkel, kérdésekkel, problémákkal.

Egyelőre betűrendben és időrendben osztályoztuk a leveleket, de reméljük, hogy a közeljövőben az egész levelezésről egy, a tudományos levélkatalógusok módszereit tekintetbe vevő leírást adhatunk közre. Ebben a fontosabb leveleket ismertetni fogjuk, a legkiemelkedőbbeket eredeti szövegükben adjuk majd közre. Hogy

az olvasó némi képet nyerhessen az anyag gazdagságáról, közlünk egy névsort, amely 163 levelező nevét, lakhelyét és leveleinek számát adja. Ez a névsor csak egy része a levelezőknek.

- Abrahams I., London (102).
 Adler C., Philadelphia (12).
 Adler E. N., London (31).
 Albeck S., Varo (4).
 Aptowitzer V., Bécs (28).
 Bánóczi J., Budapest (35).
 Bárány J., Kecskemét (7).
 Ben Jehuda, Jerusalem (21).
 Berliner A., Berlin (55).
 Bernheimer C., Livorno (7).
 Bernstein B., Nyiregyháza (78).
 Bischoff E., Leipzig (3).
 Blau L., Budapest (9).
 Bloch Ph., Posen (9).
 Brann M., Boroszló (111).
 Brody H., Prága (88).
 Buber S., Lemberg (47).
 Büchler A., London (222).
 Büchler S., Keszthely (12).
 Chajes H. P., Firenze (12).
 Chwolson D., St. Pétervár (29).
 Cowley A., Oxford (5).
 Dalman G., Leipzig (9).
 Davidsohn I., New-York (4).
 Deissmann A., Heidelberg (3).
 Derenbourg H., Páris (9).
 Derenbourg J., Páris (86).
 Edelstein B., Budapest (5).
 Ehrlich A., New-York (22).
 Eisenstadt A., Berlin (14).
 Eisenstein J. D., New-York (9).
 Eisler M., Kolozsvár (13).
 Elbogen I., Berlin (7).
 Eppenstein S., Briesen (27).
 Epstein A., Wien (41).
 Fischer Gy., Budapest (8).
 Fleischer L., Temesvár (6).
 Ferenczi Zoltán, Budapest (2).
 Fränkel S., Boroszló (12).
 Freimann Á., Frankfurt a. M. (44).
 Friedländer I., New-York (3).
 Friedländer M., London (9).
 Friedländer S., Szatmárhegy (19).
 Friedmann M., Bécs (3).
 Funk S., Boskowitz (18).
 Fürst I., Mannheim (3).
 Gaster M., London (27).
 Goldberger I., Tata (14).
 Goldblum I., Páris (13).
 Goldfahn, Bács-Topolya (116).
 Goldschmied L., Prossnitz (40).
 Goldziher I., Budapest (20).
 Gottheil R. J., New-York (21).
 Gräber E., Jaroslaw (14).
 Grätz H., Boroszló (1).
 Grunwald M., Bécs (25).
 Grünbaum M., München (8).
 Grünhut L., Jerusalem (85).
 Guttmann I., Boroszló (40).
 Guttmann M., Budapest (11).
 Gudemann M., Bécs (18).
 Günzburg D., St. Pétervár (5).
 Halberstam Ch., Bielitz (47).
 Harkavy A., St. Pétervár (4).
 Hatvany József, Budapest (9).
 Heller B., Budapest (16).
 Herczog M., Kaposvár (4).
 Hevesi S., Budapest (6).
 Horovitz S., Boroszló (16).
 Horodeczky S., Berditschew (45).
 Hyman A., London (3).
 Itzkowski A., Berlin (16).
 Kahana A., Tel-Aviv (28).
 Kahn Zádóc, Páris (23).
 Kaminka A., Bécs (14).
 Karpeles G., Berlin (42).
 Kaufmann D., Budapest (2).
 Kayserling M., Budapest (12).
 Kecskeméti Á., Makó (4).
 Kecskeméti L., Nagyvárad (35).
 Kiss A., Budapest (2).
 Klein S., Jerusalem (10).
 Kobak I., Lemberg (21).
 Kohlbach B., Budapest (6).
 Kohn S., Budapest (3).
 Kohut A., New-York (10).
 Kokowzoff P., St. Pétervár (25).
 Königsberger B., Pleschen (55).

- Krausz S., Bécs (33).
 Laible H., Rothenburg (28).
 Lambert M., Páris (28).
 Last I., Oxford (79).
 Lazarus M., Berlin (12).
 Leimdörfer D., Hamburg (13).
 Levi I., Páris (119).
 Liber M., Páris (5).
 Libowitz N. S., Brooklyn (8).
 Lippe Ch. D., Bécs (8).
 Loeb I., Páris (11).
 Löw I., Szeged (70).
 Löwy F., Marosvásárhely (5).
 Lucas L., Glogau (20).
 Lunz A. M., Jerusalem (12).
 Mahler E., Budapest (2).
 Margulies S. H., Firenze (23).
 Markon I., St. Pétervár (10).
 Marmorstein A., London (6).
 Marczali H., Budapest (2).
 Marx A., New-York (31).
 Maybaum S., Berlin (38).
 Mezei F., Budapest (8).
 Mittwoch E., Berlin (8).
 Montefiore C., London (25).
 Munkácsi B., Budapest (6).
 Müller D. H., Bécs (21).
 Nacht I., Jassy (26).
 Nathan M. N., Berlin (20).
 Neubauer A., Oxford (136).
 Neumann E., Nagykanizsa (73).
 Nöldeke T., Strassburg (35).
 Osztern S., Budapest (5).
 Patai J., Budapest (10).
 Perles F., Königsberg (76).
 Perls A., Pécs (14).
 Philippsohn M., Berlin (17).
 Porges N., Leipzig (18).
 Poznanszki S., Varsó (142).
 Radó A., Budapest (2).
 Rattner B., Wilna (52).
 Rosenberg S., Arad (11).
 Rosin D., Boroszló (12).
 Rubinstein M., Szekszárd (10).
 Salzberger M., Erfurt (31).
 Schächter S., London (16).
 Schreiner M., Berlin (4).
 Schürer E., Göttingen (10).
 Schwab M., Páris (14).
 Schwartz A., Bécs (27).
 Selbie I. A., Aberdeen (24).
 Seligmann S., Amsterdam (19).
 Simonsen D., Kopenhága (103).
 Singer I., New-York (35).
 Stade B., Giessen (22).
 Stein L., Bern (8).
 Steinherz J., Székesfehérvár (9).
 Steinschneider M., Berlin (14).
 Steinthal Ch., Berlin (3).
 Starck H. L., Berlin (70).
 Theodor I., Posen (124).
 Vajda Béla, Losonc (9).
 Vámbéry Á., Budapest (3).
 Venetianer L., Ujpest (11).
 Weisz I. H., Bécs (2).
 Weisz M., Budapest (5).
 Wellesz Gy., Óbuda (30).
 Wertheimer S. A., Jerusalem (13).
 Weiner S., St. Pétervár (9).
 Windisch, Leipzig (19).
 Winter I., Dresda (2).
 Wünsche A., Dresda (47).
 Ziegler I., Karlsbad (9).
 Zimmer F., Herborn (5).
 Yahuda A. S., Berlin (22).

Ezuton is könyvtárunk hálás köszönetét nyilvánítjuk jeles hallgatóinknak: Dr. Márton Benő, Scheiber Sándor, Takács Pál, Blasz Andor, Komlós Ottó és Schönfeld Miklós uraknak, akik a Bacher-hagyaték fáradságos rendezését vezetésem alatt elvégezték.

A nm. vallás- és közoktatásügyi minisztérium ez esztendőben is több értékes munka és folyóirat díjmentes megküldésével gazdagította könyvtárunkat.

Több folyóiratot Dr. Blau Lajos nyug. igazgató adományo-

zott könyvtárunknak. Dr. Guttmann Mihály, Dr. Löwinger Sámuel, Dr. Hevesi Ferenc és Friedmann Dénes, a Magyar Zsidó Szemle szerkesztői, cserefolyóirataikat átengedték a könyvtárnak.

Könyvtárunkat ajándékaikkal gyarapították még:

- Alcorta Jose Figueroa, Buenos Aires (2 kötet).
 American Academy for Jewish Research, Philadelphia (3 köt.).
 Dr. Asztalos József, Budapest.
 Dr. Bernstein Béla főrabbi, Nyíregyháza (8 kötet).
 Dr. Birnfeld Sámuel hallgató, Budapest (2 füzet).
 Britische und ausländische Bibelgesellschaft, Berlin.
 Prof. Dr. Cassuto Umberto, Roma.
 Central Conference of American Rabbis.
 Dr. Cseh Arnold tanár, Budapest (3 kötet).
 Dr. Csürös Ferenc tanácsnok, Debrecen.
 Dr. Deutsch Gábor hallgató, Budapest (2 füzet).
 Dropsie College, Philadelphia.
 Fábrián Ferenc hitközségi titkár, Debrecen.
 Dr. Farkas József rabbi, Budapest.
 Fellegi János, Budapest (2 kötet).
 Dr. Fisch Henrik rabbi, Lovasberény (37 kötet).
 Dr. Flesch Ármin főrabbi, Mohács.
 Gestettner hagyatékából.
 Dr. I. Grünwald rabbi, Ohio.
 Dr. Gulkowitsch Lázár egyet. tanár, Tartu (2 kötet).
 Dr. Guttmann Mihály igazgató, Budapest.
 Dr. Hahn István hallgató, Budapest (2 füzet).
 Dr. Hajdu Miklós vezérigazgató, Budapest.
 Hebrew Union College, Cincinnati.
 Dr. Hernád Henrik, Budapest, (3 kötet).
 Horkay László theol. tanár, Sárospatak.
 Dr. Illyefalvi I. Lajos, Budapest. Budapest Székesfőváros
 Statisztikai Hivatal (9 kötet).
 Izr. Magyar Irod. Társulat, Budapest.
 Jüdisch-Theologisches Seminar, Breslau.
 Prof. Dr. Paul Kahle, Bonn (3 füzet).
 Dr. Kecskeméti Lipót főrabbi, Nagyvárad (3 kötet).
 Dr. Klein Sámuel egyet tanár, Jerusalem.
 Dr. König Pál hallgató, Budapest (2 füzet).
 M. B. Lewin, Jerusalem.
 Library of George Alexander Kohut, New-York.
 M. Lissman, Tel-Aviv.
 Dr. Löw Immánuel főrabbi, Szeged (4 füzet).
 Dr. Löwinger Sámuel tanár, Budapest (3 kötet).
 Magyar Izr. Orsz. Irodája, Budapest (2 kötet).
 Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal (2 kötet).
 Dr. Márton Benő hallgató, Budapest (2 füzet).

Dr. Miller J., New-York.
 N. N., Budapest.
 N. N., Budapest (12 kötet).
 Dr. Naményi Ernő ügyvéd, Budapest (2 füzet).
 Orman Gusztáv, Budapest.
 Dr. Osztern Salamon Pál tanár, Budapest.
 Rabbi Elchanan Spektor College, New-York.
 Dr. Rosenzweig Rezső hallgató, Budapest (2 füzet).
 Dr. Singer Jakab főrabbi, Temesvár.
 Dr. Somogyi József tanár, Budapest.
 Szegedi izr. hitközség.
 Dr. Szrulyovics Ernő hallgató, Budapest (2 füzet).
 Ujszászy Kálmán theol. tanár, Sárospatak.
 Vallás- és közoktatásügyi minisztérium (3 kötet).
 Dr. Zoltai Lajos tanár, Debrecen.
 Dr. Zsiros József theol tanár, Sárospatak (3 kötet).

Fogadják könyvtárunk jötevői legmelegebb hálánk kifejezését.

Ajándékkul kaptunk 151 kötetet, vásárlás útján beszereztünk 100 kötetet, továbbá több tudományos bel- és külföldi folyóiratot és felekezeti lapot.

Könyvtárunkat az intézet hallgatóin és tanulóin kívül rabbik, zsidó és nem zsidó tudósok és érdeklődők vették igénybe.

A történeti könyvtárat Dr. Csetényi Imre, a magyar könyvtárat pedig Dr. Waldapfel József tanár ur kezelte.

A könyvtárőri tisztséget jeles hallgatóink: Dr. Hahn István és Dr. Márton Benő, majd Scheiber Sándor, Takács Pál és Komlós Ottó urak látták el nagy hozzáértéssel és lelkiismerettel, amiért könyvtárunk háláját érdemelték ki.

Dr. Löwinger Sámuel

könyvtáros.

Elszámolás a templom bevételeiről és kiadásairól.

Bevételek :

Maradvány a mult évről	184 75 P	Dr. Klein Henrik	5.— P
Templomülésekért	3255.10 „	Ötvös Ármin	5.— „
Buchbinder Márk	20.— „	Scheiber Izidor	5.— „
Bacher Ernő	10.— „	Kohlbach Simon	5.— „
Ungerleider Mór	10.— „	König Mihály	5.— „
Landler József	5.— „	Kisebb adományok	14.— „
			<u>3493.85 P</u>

Kiadások :

Templomszolgálat, takarítás és isten- tiszteleti szükség- letek	512.54 P	Könyvtár céljaira	494.— P
Előimádkozóknak, szónokoknak és egyéb funkcioná- riusoknak	2118.40 „	Internátusi célokra	234.50 „
		Kisebb kiadások	106.59 „
		Maradvány	27.77 „
			<u>3493.85 P</u>

Ecz Chájim segélyző egyesület.

Az egyesület vezetősége még az 1932/33. isk. évben felszólítást kapott a polgármestertől, hogy az egyesületnek még 1879-ben jóváhagyott alapszabályait az erre vonatkozó rendeleteknek megfelelően dolgozza át és jóváhagyás végett a VIII. ker. előljáróság útján terjessze fel. A titkár átdolgozta az alapszabályokat és miután a választmány és közgyűlés elfogadta, felterjesztettük az előljáróság útján a belügyminisztériumhoz. A jóváhagyott alapszabályok 1934. szept. 10-én érkeztek le és az első közgyűlést ennek alapján 1934. okt. 30. tartottuk meg.

A tisztikar: Dr. Guttmann Mihály elnök, a társelnöki tisztség nincs betöltve, Hausbrunner Vilmos titkár és pénztáros, Dr. Csetényi Imre ellenőr. A választmány tagjai: Adler Gyula, Alapi Béla, Dr. Barna Károly, Dr. Endrei Henrik, Eppler Sándor, Dr. Farkas József, Fleischmann László, Ginzler Hermann, Gubi Ármin, Orova Zsigmond, Szabó Rezső és Dr. Szemere Samu.

Az Ecz Chájim kezelésében 10 kamatozó alapítvány van 5086 P értékben.

Az Écz Chájim Egyesülethez 1934/35. tanévben a következő adományok és tagdíjak érkeztek:

Ákos Géza	2.	Dr. Guttmann Mihály	5. -
Dr. Alapi Henrik	60.-	Győri izr. hitk.	30. -
Alapítványi kamatok	252.50	Báró Hatvany Józsefné	500. -
Alter Hermann	100.-	Hatvani izr. hitk. és Chevra	90.-
Bacher Ernő	20.-	Havas Ödön	5. -
Benedek György	5.-	Hausbrunner Vilmos	10. -
Benedek László	5.-	Dr. Heller Bernát	5.-
Beregi Mór	2.-	Hermann Ferenc	2.
Dr. Bernát Miklós	10.	Herceg József	3.
Dr. Bernstein Béla	5.	Herceg Ernő	5.-
Békéscsabai izr. hitk.	50.-	Dr. Herzog Manó	5.
Dr. Blau Lajos	10.	Dr. Hevesi Simon	110. -
Blum Arnold	2.	Hoffmann Samu	25.
Dr. Boros István	20.	Dr. Hohenberg József	5. -
Dr. Borsódi József	10. -	Horovitz József	6. -
Breszlauer Artur	50.	Dr. Jakab Jenő	5.-
Buchbinger Márk	10.	Káldor Ferenc	2.
Budai izr. hitk.	300. -	Dr. Kalisch N.	2. -
Dr. Chabot József	3.	Klein Gyula	10.
Dr. Csech Arnold	2.	Dr. Klein Henrik	10. -
Chevra Kadisa	50.-	Klein Jenő	2. -
Dr. Dániel Ernő	10.	Dr. Klein Móric	10.
Dr. Drechsler Miksa	10.	Dr. Kohlbach Bertalan	10.
Engel Hermann	3. -	Kohlbach Simon	5. -
Dr. Farkas József	100.	König Mihály	5. -
Feiner Vilmos	2.	Kun Márton	5.-
Feuer Adolf	2.	Landler József	10. -
Dr. Fischer Gyula	10.	Liebermann Ferenc	4. -
Dr. Frenkel Bernát	5.	Dr. Löwinger Sámuel	5. -
Dr. Frenkel Ernő	50.	Dr. Lunzer Pál	5. -
Dr. Friedmann Dénes	5.	Dr. Mahler Ede	30. -
Forgách Hugó	15.	Marcali izr. leányegylet	5. -
Fuchs Sándor	10.	Molnár Izidor	10.
Gál Ármán	4.	Munk Gábor	10.
Dr. Geier Artur	20.	Nadler Adolf	6.-
Ginzler Hermann	60.	Nagykanizsai izr. szentegylet	5. -
Dr. Goldberger Izidor	5.	Nagykőrösi izr. hitk.	5. -
Goldstein Mór	3.	Nagykőrösi izr. nőegyl.	5.-
Grosz Antal	63.	Nagykőrösi izr. szentegyl.	5. -
Grosz István	5.	Ormos Mór	10.
Dr. Groszmann Zsigmond	5.	Ötvös Ármin	5.
Dr. Grün Albert	5.	Pécsi Chevra Kadisa	10.
Guttmann Ferenc	30. -	Pécsi X. Egyházkerület	10. -

Pécsi Egyet. Izr. Mensa	10.—	Scheiber Izidor	5.—
Pécsi Izr. Hitközség	10.—	Dr. Schlesinger Sámuel	5.—
Pécsi Izr. Nőegylet	10.—	Dr. Schulz Fülöp	5.—
Pécsi Izr. Tápintézet	10.—	Schwartz Ernő	2.—
Pécsi Pro Palesztina	10.—	Dr. Silberstein Adolf	10.—
Pécsi Rófé Hólim	10.—	Steiner Károly	5.—
Pécsi Talmud Tóra	10.—	Steiner Oszkár	10.—
Dr. Wallenstein Zoltán	10.—	Székesfehérvári izr. hitk.	50.—
Perl Farkas	2.—	Szabó Lajos	6.—
Dr. Pfeiffer József	5.—	Székely Márton	10.—
Rákosligei izr. nőegyl.	10.—	Szegedi izr. hitk.	50.—
Rein Géza	10.—	Tapolcai izr. hitk.	70.—
Rosenfeld Hermann	2.—	Tatai izr. szentegylet	10.—
Rosenthal László	14.50	Ungerleider Mór	10.—
Dr. Rubinstein Mátyás	8.—	Dr. Vidor Pál	5.—
Schein Gyula	5.—	Dr. Waldapfel Imre	2.—
Dr. Scheiber Lajos	10.—	Zsolnai Chevra Kadisa	27.78

A növendékek segélyezése.

A Freund József és neje alapítványi házban lévő internátusunkban az 1934/35. isk. évben is 44 növendék kapott szállást, fűtést, világítást és takarítást és pedig 30 alsó és 14 felső tanfolyambeli. Az internátus nevelő tanára: Dr. Löwinger Sámuel volt. Minthogy az alapítványi ház tiszta jövedelme nagyon csekély, a fűtés és részben a világítás költségeit az Écz Chájim egyesületnek kellett vállalnia.

Nagy hálával tartozunk Budapest székesfőváros nagytekintetű tanácsának, hogy ebédeltetési akciójába a mi szegénysorsú növendékeinket is bevonta. Csak így tudtuk a tanítóképzővel közös menzánkat fenntartani.

Reggelen, ebéden, pénteki és ünnep-esti vacsorán kívül más segélyben is részesítettük növendékeinket: a hallgatók egyetemi tandíjára segélyt adtunk, a legszegényebbeket tankönyvvel láttuk el; gyógykezelésükről gondoskodtunk, a kirándulások költségeit fedeztük, pályá- és jutalomdíjakat adtunk és kisebb pénzsegélyeket is.

Az »Écz Chájim« kimutatásában szereplő adományokon kívül a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium az idén is 3500 P menzasegélyt adott; a pesti Chevra Kadisától 2000 P-t, a pesti izr. hitközségtől 1590 P-t kaptunk. Természetben még a következők támogatták adományukkal a közös menzát:

»Elit« 5 kg. pótkávé, Szenes Mór 50 kg. bab, Fiumei kávé-behozatali r. t. 3 kg. kakaó, Stühmer Frigyes 5 kg. kakaó, Albusz szappangyár r. t. 20 kg. szappan, Meister Izidor szappangyár 30 drb. nagy Pucc, Götze Lipót vegyészeti gyár 5 kg. Sidol, Franck Henrik r. t. 10 kg. malátakávé, 10 kg. pótkávé, Kőbányai malátagyár 20 kg. malátakávé, Winter P. és Fiai 5 kg. szilvaiz, Savoy szappangyár 24 drb. pipereszappan, Meinel Gyula 1.50 kg. kakaó, Schwartz Gyula 100 kg. burgonya, Erdős malmok r. t. 60 kg. liszt, Rózsási kávépörkölő 35 deka szemeskávé, Huselosztó r. t. 3 kg. borjúhus, Tauber Áron 2 kg. borjúhus, Dr. Halpert Salamon 1 hordó husvétii bor, Reiner és Biró 15 liter essenc,

Készpénzbevételek és kiadások a következők voltak:

Bevétel.

A Vallás és Közoktatásügyi Min. mensa-segélye	3500.—	P
A Pesti Chevra Kadisa subventiója	2000.—	„
A Pesti Izr. Hitközség	1590.—	„
A tanulók hozzájárulása	869.90	„
Az Écz Chajim segélyegylettől	3659.90	„
	<u>Összesen</u>	<u>11619.80 P</u>

Kiadás.

A reggeli költségeire	2326.50	P
Az ebédeltetés költségeire	43289.24	„
Az internátusra	636.42	„
Pálya-ösztöndijra, tankönyvekre, tandíjsegélyre	2268.90	„
Rendkívüli segélyekre, gyógykezelésre, stb.	2098.74	„
	<u>Összesen</u>	<u>11619.80 P</u>

**Az Écz Chajim Egyesület zárószámadása
az 1933/34. évről.**

Bevétel.	Kiadás
Maradvány a múlt évről 6381.50 P	Tandijsegély s tan- könyvekre 2205.16 P
Tagdíjak és kamatok 483.— „	Az internátus felsze- relésére 2243.05 „
Templomi és egyéb adományok 1338.35 „	Gyógykezeletés s egyéb segélyre ... 743.22 „
A Budai izr. hitköz- ség subventiója ... <u>225.—</u> „	Maradvány... .. <u>3236.42</u> „
Összesen 8427.85 P	Összesen 8427.85 P

Budapest, 1934. július 1-én.

Hausbrunner Vilmos pénztárnok.

Tankönyvjegyzék az 1935 - 36. iskolai évre.

I. osztály.

- Pintér—Riedl—Zlinszky:** Stiliztika.
Kalmár—Édes: Szemelvények T. Liviusból.
Maywald—Vayer: Görög nyelvtan.
Maywald—Jirka: Görög olvasókönyv I.
Miklós—Kaiblinger—Koszó: Német nyelvkönyv I-III.
Kaiblinger F.: Rövid német nyelvtan.
Mika—Marczinkó: Világtörténet I. rész.
Mérey Gy.: Algebra I. rész.
Geometria gimnáziumok számára.
Koch Nándor: Növénytan.

II. osztály.

- Pintér—Riedl—Zlinszky:** Magyar nyelvtan.
Kalmár—Édes: Livius szemelvények.
Wirth: Latin lyrai szemelvények.
Maywald—Vayer: Görög nyelvtan.
Maywald—Jirka: Görög olvasókönyv I.

Miklós—Kaiblinger—Kószó: Német nyelvkönyv III.

Mika—Marczinkó: Világtörténet II.

Mérey Gy.: Algebra, geometria.

Gelei—Greguss: Az ember és az állatok élete.

III. osztály.

Pintér—Riedl—Zlinszky: Poétika.

M. T. Cicero: válogatott beszédei.

Wirth: P. Vergilius M. Aeneiséből szemelvények.

Marót—Wagner: Homeros: Odysseia.

Miklós—Kaiblinger—Kószó: Német nyelvkönyv IV.

Mika—Marczinkó: Világtörténet II.

Mérey Gy.: Algebra, geometria.

Fornwald—Szijártó: Kísérleti fizika I.

IV. osztály.

Pintér: A magyar irodalom története I.

Wirth: Szemelvények Vergilius Aeneiséből.

Reibner M.: M. T. Cicero IV. beszéde Verres ellen. De Signis.

Marót—Wagner: Homeros Odysseája, Homeros Iliása.

Miklós—Kaiblinger—Kószó: Német nyelvkönyv V.

Mika—Marczinkó: Világtörténet IV.

Mérey Gy.: Algebra, geometria.

Fornwald—Szijártó: Kísérleti fizika I.

Gerlóczy—Fodor: Egészségtan.

V. osztály.

Pintér: A magyar irodalom története II.

Wirth: Szemelvények Q. Horatius F. műveiből.

Kerényi K.: Platon és Aristoteles.

Miklós—Kaiblinger—Kószó: Német nyelvkönyv V.

Marczinkó—vitéz Pálfi: Magyarország története.

Fornwald—Szijártó: Kísérleti fizika II.

Korn's Gy.: A pszichológia és logika elemei.